

tobime mõtelda, et kõik tuulest ei osnud tõusnud, vaid midagi tõekuju jutul sihiks voinud olla, mis loomisele põhjanduseks pandi. Luulemisse vägi kasvatas selle põhjuse peale viimaks ühe lugu, kelle leba ja liismed igavidi nõnda väljas wenitati ja inelikult painutati, et nemad enam kuskil loomuliku inimese piirtedse ei mahu, vaid neist üle lähevad ja võimatu lugu näitavad. Sest tähist tunneme et jutu ees mesed sünnitajad lapsepõlves elanud, kus veel wahetegemine mõistusel puudus, mis võimalik, ehk mis võimatu näitab. Sellest lugu pidamata peame Kalevipoega mälestusi quus pidama, sest et neid meie oma rahva waimu pöld oli kasvatnud, enne kui selgem teadmine võõraste läbi meie maal siinnes. Kalevipoega mälestust fannawad täna pääwani mäelingud, faewandikud, saljukivi rahnud, mullahunnitud, järved, sõed ja vjad Alutaguse, Järwa, Hatju, Lääne, Tartu ja Viru maal, mis mitmel viisil tema tugewuse järgi peawad kuulsatama." —

"Lubage mulle" — ütles Pöllupap — „sin lühidest kutsida, mis meie lastel kodu ehk koolis säherduste ennemuiste jutudega tegemist peaks olema? Koolmeistri sobus on neid lõige tarbuste peale jubatada, aga ei mite tühja jutusi, mis ristiinimetele kuulda, veel vähem meelespidada ei kõba, kuulutama hakan, sest se on minu arvates aearaistamine."

Koolmeister vastas: „Koolikpetuste tundidel ei ole ma jal neid jutust rääkinud, vaid ita siis, kui koolitunnid juba mõnda läksid ja lapsed mind ise palusivad, neile ühte ja teist futustada. Lapsed kuulevad enimist kõik teraselt tähepannes säherdusi jutusi, sellepärast wöstan neid mõne lõrra mõistuse õratamiseks. Niks need jutud ühe ristiinimesele ei peaks kõlbama, ehk mis lahju lastele nende kuulmisest sündima: seda ei oska minu piisuse mõistus mite õranaha. Kõigis haritud rahva koolides õpiwad lapsed mõnda wana jutu kuulsmatest manapõnev rahwadeest, miskspärast ei tohi siis meie niisamuti oma lastega teha? Ehk kül mul saugemalt mõtesti ei ole, meie noort sugu õpetades, neid lõige ülemalt Eestlaste kaudaratada, vaid kõik minu töövoew üksnes selle peale lähev, meie järeltulejatest ülepea haritud inimesi wal-

mistada, siiski on minu soovimine, et neile nende sedumaa ja rahwas ika armaks peawad jäätma. Koht, kus meie eelkäijad mõne saea aastat olid elanud, ei tebi meile mite võõraks jäädva, vaid peab igauhete lui kätti ose surmani armas olema. Mõnda roosust, mis meile eluteel juubub, mõistime sellega kergitada, kui meil õpetuse läbi täielikuma mõistust kasvata, kelle abiga palju vigalist mõistime parandada.

„Jätke seda," palus Peeter Rõistond — „ja rääkige meile paremne Kalevipoest. Ehk ma kül mõneksorra tema raamatut lugema hakkasin, siiski leidsin seal sees mõnda, kellest ma selget oru ei saanud. Ehk võrite mind ja mõnda teist parema mõistmisele juhatada, kui meile räägitte, mis need 20 lugu tema elust awaldarad." —

„Hea meelega," kostis koolmeister, ja rääkis nõnda edasi:

„Meie kuulus Kalevipoeg peab lahestteistkünnest wenosast lõige noorem olema olnud. Tema teistest mendadest ei leita midagi suuremat mälestust, vaid meie kuuleme, et wana „Kalevi taadi“ eluohjal saks poega kodu kasvis ja viimne poeg wost pärast isa surma ilmale sündis. Seda nooremat poega nimetab rahva suu igal rääkimisel „Kalevi poeak," ehk mõne lõrra kui tema isa jätsku Kalew. Tema wägewus awandab ennast juba kättis, kus ta esitles nutu nádalatel põhjatu sisaga eide öörahu raiksab, hiljemine mähkmed kaiti siib, kätti lõhub, ja sedaväsi põrandale saab, kus ta oma liimete rommu õpetama halab. Pärast mõne noorel põlvel toimetatud talitusi, iduseb ta liisu läbi „jumalikul juhatamisel“ meie maale kuningaks, nõnda kui tema isa enne oli walitsenud. Raas wanemad wenda, kes temaga liisfu olivid heitnud, rändarad välja, sest et meie sissad „ohtral lüpsil põllumaod“ niipalju sangeid mehi ei sõuaks triita ega üles pidada. Aga juba esimesel meheeal peab kuulus Kalevipoeg siit ilmasti lahkuma, werewola tasumiseks, sest et tema ükskord ekkides ilma sūta werd oli walarnud ja üts tütarlaps tema läbi otta leidnud. — Ehk kül Kalevi walitsuse pildne, ehk meie rahva ünne oeg palju laugemal seisab, kui wanemate aerasirjade mälestused ulatowad, siiski wenitab tema jut, praegusel seisufel, tema elujälgi tuhat aastat pärast Kris-